

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 15528
Tarih : 30.11.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2872 sayılı Çevre Kanununda değişiklik yapılması üzerine kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 30/11 /2021

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Çevre
Tarih: 3 Aralık 2021	Esas No: 2/3985

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
3 0 Kasım 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
30 Kasım 2021
No: 920932
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Türkiye’de su varlıkları hızla azalmaktadır. Arıtılmadan alıcı ortamlara bırakılan atık sular, her geçen gün azalan su kaynaklarının kirlenmesine, ekolojik dengenin bozulmasına ve sonuçta halk sağlığı sorununa neden olmaktadır. Bu nedenle, var olan su kaynaklarının kirlenmemesi, su kaynaklarının daha verimli kullanılması, ekolojik dengenin korunması için atık suların arıtılması gerekmektedir. Atıksuların arıtılması, deşarj edildikleri alıcı ortamın fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik ve ekolojik özelliklerini değiştirmeyecek hale getirmek için uygulanan fiziksel, kimyasal ve biyolojik proseslerin birini ya da birkaçını kapsamaktadır. Atıksu içindeki kirlleticilerin uzaklaştırılması amacı ile kullanılan birincil arıtma, atıksudaki yüzen ve çökebilen katı maddelerin uzaklaştırılması işlemlerini kapsayan fiziksel arıtma ünitelerini, ikincil arıtma organik maddelerin gideriminde kullanılan biyolojik ve -veya kimyasal arıtma ünitelerini içermektedir. İleri arıtma bu işlemlere ilaveten ikincil arıtmada giderilmeyen kirlleticilerin uzaklaştırılmasında kullanılan prosesleri kapsamaktadır.

Atık su arıtma ile; kirli suların, fiziksel, kimyasal ve bakteriyolojik özelliklerinin bir kısmı veya tamamı geri kazandırabilmekte, böylelikle kirli suların boşaltıldıkları alıcı ortamın doğal fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik ve ekolojik özelliklerine zarar vermesinin önüne geçilmektedir. Yani, atık suyu arıtmak, çevrenin, ekolojik dengenin, tarım alanlarının, yaşam alanlarının ve halk sağlığının korunması için oldukça önemlidir.

Atık su arıtma tesisi proje girdileri; tesiste kullanılacak kimyasallar, elektrik, doğalgaz, inşaat girdileri, makine ve ekipmanlardan oluşmaktadır. Atık su arıtma tesislerinin işletme maliyetlerinin % 25-40’ı enerji tüketiminden kaynaklanmaktadır. Enerji maliyeti bir arıtma tesisinin işletilmesinde kullanılan bütçenin en önemli bölümüdür. Atıksu arıtma tesislerinin enerji ihtiyaçlarının fazla olması işletme maliyetlerini artırmakta ve tesisin çalıştırılmasını olumsuz etkilemektedir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu ve Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği gereğince, görev alanında atıksu arıtma tesisi kurmak ve işletmek belediyenin yükümlülüğü olarak tanımlanmıştır.

TUİK’in 2018 yılı Belediye Atıksu İstatistiklerine göre, Belediyeler tarafından 4,8 milyar m³ atıksu deşarj edilmiştir. Deşarj edilen atıksuların %88,3’ü arıtılmıştır. Kanalizasyon şebekesinden deşarj edilen 4,8 milyar m³ atıksuyun 4,2 milyar m³’ü atıksu arıtma tesislerinde arıtılmıştır. Arıtılan atıksuyun % 47,9’una gelişmiş, % 27,6’sına biyolojik, % 24,2’sine fiziksel ve % 0,3’üne doğal arıtma uygulanmıştır. Arıtılan atıksuyun % 45,1’i akarsuya, % 44,5’i denize, % 2,5’i baraja, % 1,2’si göl-gölete, % 0,3’ü araziye ve % 6,4’ü diğer alıcı ortamlara deşarj edilmiştir. Arıtılan atıksuyun % 2,3’ünün sanayi, tarımsal sulama vb. alanlarda yeniden kullanılmıştır.

2002 yılında 145 olan toplam atıksu arıtma tesisi sayısı, 2018 yılı sonunda 991’e ulaşmıştır. Bu atıksu arıtma tesislerinin % 20’si ileri arıtma tesisi, % 53’ü biyolojik arıtma tesisi, % 6’sı fiziksel arıtma tesisi ve % 21’i doğal arıtma tesisidir. Atıksu arıtma tesisleri ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı ise % 78,7 dir.

Atıksu arıtma tesislerinin mutlak bulunması gereken alanlar olan Organize sanayi bölgeleri (OSB), sanayinin etkinliğini ve kentte düzenli yerleşmeyi sağlamak amacıyla, sanayi tesislerini bir araya toplayarak sanayi kuruluşlarının ulaşım, kentsel toprak, enerji, yakıt, su, endüstriyel atıksu arıtma tesisi, hammadde gibi altyapı ve gereksinimleriyle ilgili kolaylıkları

bir arada bulunduran, bunun yanı sıra sanayinin çevreye olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla atık yönetim politikaları uygulayan, özel olarak planlanan ve imar planlarında da yer verilen bölge türüdür.

Organize sanayi bölgeleri, firmaların ortak çevre politikalarının oluşturulmasına, sanayiden kaynaklanan çevresel problemlerin minimum düzeye indirilmesine katkı sağlamaktadır. OSB'ler içinde birçok farklı sanayi şirketi yer aldığından, farklı türde atık sular meydana gelmektedir. Gıda işleme, kimya endüstrisi, tekstil, alkol, seramik, maya, otomotiv ve birçok endüstri atık suyu OSB'ye ait bir atıksu arıtma tesisine giderek işlem görmektedir.

2 Şubat 2019 Tarihli ve 30674 Sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğine göre; OSB yönetimleri; mahallin en büyük mülki amirinin bilgi, denetim ve gözetimi altında 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği koşullarına uyulması kaydı ile atık su altyapı tesislerinin inşası, bakımı ve işletilmesinden sorumludur. Üretim faaliyetleri sonucunda endüstriyel ve evsel atık oluşturan tesislerin yer aldığı OSB'lerde atıksu yönetim planı, mevzuata uygun şekilde hazırlanması gerekmektedir. Atıksu arıtma tesisinin her türlü evsel ve endüstriyel atık suların, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nde yer alan deşarj standartlarının sağlanarak alıcı ortama deşarj edilmesi, çevresel risklerin minimize edilmesi hedeflenmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği bakanlığı tarafından, atıksu tesislerinde elektrik kullanım maliyetlerin hafifletilmesi amacıyla 2010 yılında teşvik düzenlemesi yapılmıştır. "Çevre Kanunu"nun 29. Maddesi Uyarınca Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik" kapsamında; kimyasal, biyolojik ve ileri atıksu arıtma tesislerini kuran ve işletenlerin, atıksuyu göl, akarsu, deniz gibi alıcı ortama deşarj eden veya yeniden kullanan arıtma tesislerinin işletme maliyetlerinin hafifletilmesi için, yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların, arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinin, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar teşvik uygulanmaktadır. Yani, su kaynaklarının korunması ve su kalitesinin yükseltilmesi için, alıcı ortama deşarj eden ve/veya geri kazanan arıtma tesislerinden ilgili mevzuatta belirtilen yükümlülüklerini yerine getirenlere, atıksu arıtma tesisinde kullanmış oldukları elektrik enerji giderinin %50'si Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır. Bu teşvikten belirli sayıda organize sanayi bölgesi ve belediye yararlanabilmektedir. Bakanlığın verdiği teşvik de elektrik maliyetini karşılamaya yeterli olmamaktadır.

28941 Sayılı Organize Sanayi Bölgelerinin Elektrik Piyasası Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik kapsamında, EPDK'dan Elektrik Enerjisi Dağıtım Lisansı alan OSB'ler, 2016 yılı sonuna kadar, serbest tüketici haklarını kullanarak, piyasadan tedarikçilerle ikili anlaşma imzalamalarına ve indirimli fiyatlarla elektrik enerjisi temin edebilmelerine karşın, 2017 yılından itibaren, OSB'lere elektrik tedarik eden şirketlerin, öngörülmedik maliyet artışlarını nedeni ile fiyat artışı önerisinde bulunması, elektrik enerjisi tedarik sorununu da beraberinde getirmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2018'den bu yana elektrik faturaları yüzde 122 civarında zamlanmıştır ve işletmelerin elektrik giderleri her dönem artmaktadır.

Temiz ve dengeli bir çevrede yaşamak en temel insan haklarından. Çevrenin, doğanın, tarım alanlarının, su varlıklarının, yaşam alanlarının ve halk sağlığının korunması için yapılacak her türlü faaliyete Devletin destek vermesi şarttır. Belediyelerin ve OSB'lerin atıksu

arıtma tesisi kurmasının, işletmenin ve bu tesislerde kullanılan elektriğin maliyeti oldukça yüksektir. Atıksu arıtma tesislerinin faaliyette olması kamunun üstün yarınadır. Bu nedenle, atıksu arıtma tesislerinin kurulmasını teşvik etmek ve var olan tesislerin etkin kullanımı amacıyla, atıksu arıtma tesislerinde kullanılan ve tesislere oldukça yük getiren elektrik giderlerinin tamamının merkezi hükümet tarafından karşılanması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Atısu arıtma tesisi kurmanın, işletmenin ve bu tesislerde kullanılan elektriğin maliyeti çok yüksektir. Atıksu arıtma işlemi sonucunda, çevre, tarım alanları, su varlıkları, yaşam alanları ve halk sağlığı korunacağı için, atıksu arıtma tesislerinin önemi göz önünde bulundurulmalı ve bu tesislerde kullanılan elektriğin bedelinin Hazine tarafından karşılanması gerekmektedir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**ÇEVRE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Arıtma ve altyapı enerji desteği

EK MADDE 16- Atıksu altyapı tesisleri ile arıtma tesislerinin elektrik enerjisi giderlerinin tamamı Hazinece karşılanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.